

Szretterowie służyli ochronie Straży Hajnowskiej i Puszczy Białowieskiej ponad 60 lat, należeli do czołówki organizatorów powstania listopadowego, z wielkim oddaniem walczyli o niepodległość ojczyzny.

Krzysztof Szretterowicz (1738-?)

Szretterowie byli kolejną rodziną sprawującą nadzór nad Strażą Hajnowską i Puszcą. Pierwsza wzmianka źródłowa Inwentarz czterech kwater Leśnictwa JKMci Białowieży... 1792 r. wymienia strażnika Krzysztofa Szretterowicza. Natomiast Inwentarz Czterech Kwater oraz Leśnictwa Białowieżskiego... 1795 r. wymienia strażnika Krzysztofa Szretrowicza. Poprawny zapis nazwiska zależał od dokładności i umiejętności ówczesnych pisarzy królewskich. Krzysztof Szretter urodzony w 1738 r., w wieku 33 lat pełnił służbę strażnika Straży Hajnowskiej. Tu w Hajnowszczyźnie, w 1771 roku przyszedł na świat jego pierworodny syn Jakub. Skład osobowy i majątek rodziny strażnika ilustruje Inwentarz czterech kwater Leśnictwa JKMci Białowieży z 1792 r., który wymienia w Hajnowszczyźnie JP. Krzysztoffa Szretterowicza, żonę i pięciu synów: Jakuba, Tomasza, Stefana, Andrzeja, Jana i córkę Marcellę. Inwentarz Czterech Kwater oraz Leśnictwa Białowieżskiego... 1795 r. ponownie wymienia strażnika Krzysztofa Szretrowicza z żoną i pięcioma synami: Tomaszem, Stefanem, Andrzeyem, Janem, Antonim i Córką Marcellą. Z inwentarza wynika, że urodził się szósty syn Antoni, natomiast najstarszy Jakub już nie figuruje w spisie rodziny, bowiem opuścił dom rodzinny.

Jakub Szretter (1771-1842) strażnik Straży Hajnowskiej. Brał udział w powstaniu kościuszkowskim. Jeden z głównych organizatorów partyzantki na terenie Puszczy Białowieskiej w czasie powstania 1831 roku, także jego czynny uczestnik.

Jakub Szretter urodził się w 1771 r. w Hajnowszczyźnie, w rodzinie szlacheckiej herbu Szeptyckich, jako syn Krzysztofa i Katarzyny Szubertówny. Jakub Szretter ukończył Białostockie Gimnazjum. W 1794 roku, w wieku 23 lat, brał udział w powstaniu kościuszkowskim. Walczył w korpusie generała Andrzeja Karwowskiego. Otrzymał nominację na dowódcę straży świetliczańskiej w Puszczy Białowieskiej. Ożenił się z Anną Krauzówną. Został ojcem 8 synów i 4 córek. Gdy nastąpiła wojna 1812 roku, stanął z podległymi mu strzelcami białowieskimi po stronie wojsk napoleońskich, walcząc o sprawę polską. Brał udział w kilku potyczkach, został ranny i trafił do niewoli rosyjskiej. Udało mu się jednak pozostać strażnikiem straży świetliczańskiej. Gdy wybuchło powstanie w 1831 roku, Jakub Szretter, mimo już podeszłego wieku, ukończonych 60 lat zabrał się do werbowania ochotników. Przy boku ojca wiernie stanęli jego synowie – Antoni, Piotr, Jan, Józef oraz 10-letni wówczas Paweł. Do akcji partyzanckiej włączyła się niemal cała służba leśna pod przewodnictwem Eugeniusza Ronke. Oddziały powstańcze przeprowadziły szereg udanych akcji. Po rozbiciu powstańców część oddziału się rozproszyła, a część z Eugeniuszem do Ronko na czele przyłączyła się do przechodzącego przez puszcę w marszu na Litwę oddziału gen. Chłapowskiego. Po odejściu oddziałów Chłapowskiego pozostali w puszczy powstańcy pod dowództwem nadzorca leśnego Jakuba Szrettera i jego 5 synów nadal prowadzili akcję dywersyjną dopóki nie zostali rozgromieni przez oddziały carskie pod dworem Szretterów w Świetliczyskach. Józef Szretter zginął na polu bitwy a jego brat Paweł został pojmany przez Rosjan i deportowany na Syberię. Jakubowi Szretterowi i jego pozostałym synom: Janowi, Antoniemu i Piotrowi udało się zbiec przed armią carską i schronić we Francji. Na wygnaniu Szretterowie aktywnie uczestniczyli w życiu politycznym kulturalnym Wielkiej Emigracji. Ich nazwiska można odnaleźć wśród założycieli Instytucji Czcii i Chleba, dobrowolnych podatników Skarbu Narodowego, organizatorów polskiego szkolnictwa na wychodźstwie. Piotr Szretter napisał „Rys historyczny powstania w Puszczy Białowieskiej w roku 1831”. Był także autorem metody nauczania języka polskiego kompozytorem. Ułożył słowa i skomponował „Śpiew Litwina” pieśń o walce powstańców w litewskich lasach. Jakub Szretter zmarł 2 czerwca 1842 roku w Figeac.